Vinctos quidem eos nabuchodonosor misit in
fornacem ignis: sed nichil potuit, immo
magnificos perfecit: maiorem namque eis glo
riam tyrannica crudelitas acquisivit. In me
dio enim fornacis positi et barbarico incen
dio plus quam forma fornacis ardente:
clarissimam magnificamque de hoste suscepe
re victoriam. Et tres pueri captivi to
tam gentem cum rege pariter miraculi mag
nificentia duxere captivos: quorum gloria
seculis omnibus cantatur et canet. Sic ergo
quod sibi ipse non nocuit: alius ei nocere non po
terit. Non enim cessabo frequentius professio
nis mee titulum recensere. Si enim ut supra
diximus iam neque captivitas neque servitus
neque solitudo neque patrie amissio et pro
ximorum, neque mortes, neque incendia, neque
exercitus, neque tyrannus crudelissimus, tres
pueros tenere adhuc etatis, captivos,
servos, peregrinos, ledere potuit aut decipere:
quid est quod possit aliquem animum virtutis in
fringere? Sed dices. Deus affuit: et ipse
eos de incendio liberavit. Et tu quidem
si facias omnia que in te sunt: sperare debes
et ea que a deo sunt. Aderit namque et tibi:
si tu ipse prius non defueris tibi. Verumptamen
ergo pueros istos non propter hoc admiror et
beatos dico, quia ignis incendia calcaverunt
illesi: sed quia pro patriis legibus vinciri volu
erunt, et in fornacem mitti et ignibus tradi:
in hoc enim eorum virtus et meritum. Statim namque
ut de igne eiecti sunt: corone eis necti cepe
runt: ex illis sine dubio verbis quibus cum omni fi
ducia et libertate responderunt regi dicentes.
Non opus habemus de verbo hoc inde tibi.
Est enim deus noster in celis cui nos servimus:
qui potest liberare nos de camino ignis ar
dentis: et de manibus tuis rex liberabit
nos. Quod et si noluerit: notum sit tibi rex quia
diis tuis non servimus: et ymaginem au
ream quam statuisti non adoramus. Ex his ver
bis illi iam coronati sunt: et in hac confessione
victorie sue palmam receperunt. In hoc
fuit cursus eorum: quem in confessione martirio
consumaverunt. Et vero corpora eorum tradita si
bi ignis exhibuit et vincula dissolvit, atque
oblitus nature sue in medio fornacis exhibu
it eis celestis rore refrigeria: hoc iam dei
gracie fuit, qui voluit per magnificenciam mira
bilem notam facere potenciam suam: illi vero in confes
sione sua et fidei constancia coronati sunt et mar
tirii sui gloriam consecuti. Quid tu ad hec di
cere poteris? Eciam si patria expulsus es
ut isti, eciam si in captivitatem ductus es, et bar
baris dominis servisti: hoc et istis accidit. Si
sine solacio, si sine doctrina, si sine consola
tore vixisti: nec istis ista hec defuere.
Venditi et secti ad mortem ductus es et isti:

sed pro omnia transierunt iusti ex unoquoque homi
clariores, nobilioresque digressi sunt. Et in
dei quidem habentes templum et sacrificia et ar
cham testamenti: cherubinque et propiciatori
um, et omnia illa quibus cotidiana sacrificia
consumabat: habentes etiam prophetas alios de
functos, alios superstites admonentes eos et de
actibus preteritis informarent, et de antiquis dei
beneficiis commonerent que in egypto fecerat
cum eis: que in deserto: que etiam cum terram re
promissionis ingressi sunt: et in omnibus his non
solum nichil profecerunt: sed et in ipso templo
ad insignia prevaricacionis sue ydola col
locaverunt, filios suos eis et filias immolan
tes: sub arboribus etiam et in montibus propha
na sacrificia consumantes. Hii vero et in terra
barbarica, in hostili solo, sub tyrannica po
testate positi, flammis et mortibus traditi,
non solum nichil lesi sunt: sed et maiorem gloriam
ceperunt. Hec ergo sciens, et horum similia
colligentes de divinis scripturis, multa enim
similia invenies que requiris exempla, quibus agnos
cant alios quidem sine ulla difficultate tempo
rum in necessitate causarum, nulla vi, nulla ty
rannide cogente collapsos: et alios his omni
bus adversantibus sibi, ne leviter quidem a vir
tutis proposito fuisse commotos, indubitatam
sentenciam tenere debemus, quia si quis leditur, eam
namque quam in principio posuimus, etiam in fi
ne firmabimus: si quis inquam leditur: a se
metipso leditur: nec ab ullo alio: eciam
si innumeri sint qui noceant. Et si omnes qui
terram et mare habitant convenerint ad leden
dum: nocere nequaquam poterunt ei qui a seip
so non leditur. Explicit omelia beati io
hannis crisostomi: de eo quod nemo leditur
ab alio, nisi a seipso. Incipit ome
lia beati johannis crisostomi: ad eutropium.

Semper quidem fratres, sed nunc
precipue dicere: vanitas va
nitatum et omnia vanitas. Ubi
nunc est refulgens illa consulatus
ambicio? Ubi resplendens ad
instar siderum toto orbe lam
padis? Ubi equorum certamina, ubi diversorum
munerum pompa? ubi corone et varius to
tius orbis ornatus? Ubi turbe et theatralis
illa populi adulacio acclamacio? Repente
in spiritus flatu tamquam folia cuncta discussa sunt:
et arbor nuda derelicta est. Et non solum nu
da: sed et ab ipsis avulsa radicibus. Tanta
enim vi venti incubuit: ut ipsius arboris ab
solveret nervos. Ubi nunc simulati illi
amici, ubi vane adulacionis facies, ubi
convivia et prandiorum cenarumque assidui
tas? ubi papsides? ubi electa vina et
per totum diem tracta convivia, ubi coquorum

exquisite artes? ubi denique omnis illa potentia et
clientum greges ad gratiam eorum loquentium?
Nox erat omnia illa et sompnium: die exorto
musque apparuerunt. Umbra erat et pretergressa
fumus fuit et dissolutus est. Bulle aquarum fu-
erunt et disrupte sunt: tele aranearum erant
et discisse sunt. Hoc quod iterum spirituale istud
carmen canimus dicentes. Vanitas vanita-
tum et omnia vanitas. Hunc enim oraculum si sa-
peret qui in potentia versantur: in parietibus
omnibus et in vestibus suis scriberent. In foro.
in domo. in viis. in ingressibus et ante omnia
in conscientiis suis: ut semper eum oculis cernerent.
et corde sentirent. Cumque multe sunt
rerum facies. multe ymagines false que deci-
piunt incautos: istud oportet cotidie salu-
tare carmen et in prandiis et in cenis et in con-
ventu unumquemque proximo suo canere: et a pro-
ximo suo libenter audire: quia vanitas vanita-
tum et omnia vanitas. Nonne tibi semper dicebam quia
fugaces sunt divitie: et stare nesciunt loco:
Sed tu me non libenter audiebas. Nonne tibi di-
cebam. quia nulla est in potentia certa custo-
dies: Sed tu hec egre accipiebas. Ecce nunc
ipse te rerum exitus docet: quia non solum infide-
les et fugaces: sed exitiabiles sunt divitie.
Unde demum est quod contempnebas: quod turpi corri-
peris metu. Nonne tibi dicebam cum me frequenter
corripes et increpares vera persequentem: quia
ego te magis diligerem quam illi qui adulaban-
tur: Ego qui arguebam te. plus tibi proficeram si
audire voluisses: quam illi qui assentabantur.
Nonne meministi cum dicerem tibi. quia meliora
sunt vulnera amici: quam voluntaria oscula
inimicorum: Sed mea verba quia tunc vulnera
videbantur. si audisses: nunquam tibi oscula adu-
latorum. istum exitum peperissent. Mea enim
verborum vulnera sanitatem ferebant: illorum
autem oscula. blandimentorum morbum tibi
insanabilem generabant. Ubi sunt illi nunc.
qui te in foro longis agminibus constipabant: qui
domi forisque laudabant: Abnegaverunt
te omnes amici tui: discesserunt omnes simul in
sua: et nudum te atque inanem reliquerunt. Nul-
lus illorum vel prope accedere ausus est: nos vero
non ita. Sed et tunc cum difficilis esses et durus
ad monita nostra. non contempnebamus: et nunc
casum tuum non abhorremus nec deserimus. Sed
quantum possumus sublevamus. Et ecclesia quidem
que a te impugnata est: apertis te gremiis
suis suscepit. Urbe vero ille theatrales.
pro quibus adversum nos sepe inflatus es: accla-
mant interitum tuum. Nos tamen nunquam cessa-
vimus dicentes tibi. Quid agis: Quorsum
hec: Cur ad insaniam provocas civitatem:
Cur populos tante urbis. spectaculorum conten-
tione precipitas: Sed tu nichil horum cura-
bas. Non ymmo divicias tuas in hiis consu-
mebas: a quibus nunc gladii acuuntur in te.
Ecclesia vero. que iram tuam et impetum furoris tui

sepe oppressa est. ubique discurrit et satagit: et
ex isto te laqueo conatur eripere. Verum hec
dicens. non insulto lapsis: nec superbo pede
viventes iacentium calco: sed eos qui stare videntur
sollicitos reddo. Non sauciato vulnus ex-
aspero: sed eorum qui nondum adversa tene-
brarum tenebat conservare cupio sanitatem.
Non insuper submergere studeo fluctuantem:
sed eos moneo. qui secundis navigant velis:
ne forte si non caveant submergantur. Quo-
modo vero fieri potest. si permutationes non cogitent re-
rum: ut non incidant in eas. Ita qui in secundis
adversa prospicit: inopinatum nichil pati-
untur in adversis. Sed quoniam hic neque ex ipso
cogitare hoc potuit. neque ab aliis monitus
corrigi voluit: vos saltem quibus a deo commis-
sa est dispensatio diviciarum et potentie tempora-
lis. discite verecundiam istius: et correptione
alterius erudimini. nichil superbum sapere
neque sperare in incerto diviciarum. Iam
nichil enim sunt hec omnia que videtis: eternum si
ea fumum et umbram et fenum et florem fe-
ni nominemus. si sompnium dixerimus: minus
perfecto quam se habet ipsa veritas dicimus. Ita
tamen eo quod in certatorum stadio et brevis est
atque infida possessio: multum tamen secum
periculi gerunt: et plurimum indigne et fe-
de moritis invectant. Quis enim hoc celsior
videbatur: Nonne orbem supergressus est api-
ce dignitatis: Nonne ipsis etiam romani
imperii infulis terribilis fuit: Nonne sum-
ma rerum potestas huic subiecta erat:
Nonne ad ingressum eius dyadema regni
tremuit: et imperii purpura vi incli-
nate quassata est. Ecce nunc infelix et pro-
stratus iacet: et captivo miserabilior. ser-
vo vilior. egenis abiectior: omni re de-
spectior. Per singulas enim horas imminentes
gladios cervicibus suis et instare car-
nifices videt: nec quia fuit unquam ei vo-
luptas aliqua meminit in vita: aut deli-
ciarum ulla recordatio in memoriam eius
venit. Sed quid dico voluptatis ac delicia-
rum recordatio: Sol si in celo nunc resplen-
deat. aut si sit in mundo lux ipsa non sen-
tit: sed die medio atra nox oculis eius
incubuit: et nichil nisi tenebras videt.
Sed quid diu hec: Non puto me posse ullo
sermone explicare que patitur. Hesternus
enim dies indicium fuit. cum ad eum ventum fuisset
ex palacio. et ad sacrarium confugisset. quod
vultus eius buxei coloris effectus: et nich-
il a morte differens omnino: tremor den-
tium. mentisque demissum. interrupta vox.
lingua resoluta. Et hec dicimus. non expro-
brantes ut superius diximus. neque insultantes
ruine eius: sed vestram mentem mollire

tupietes et ad misediã puocare: ut sten
tã sitis cruciatibz eius. et effugiat vobis pe
na quã patit. Multi eñ sut int nos cru
delius affectes: et in supplicia eius ardentius
senietes: q etiã nos culpat cur eum sufferi
pemus: et cur indulserimus. ut sacrosem alta
re stingeret: ppterea ergo exposui supplicia
eius q nullo inferete ptent. Sz dic m fi
lio indignans: qd tã ptinacit senis: Aui
git ad ecclia confugiat is. q sp expugnauit
eccliã: Ut hoc maxie in his eñ oportet
glorificare deum. q pmisit eum in id necitatis
adduci: ut p ipm virtus q e ecclie et misedia
nosceat. Virtus quide ex eo. q inpugnatore su
um supplicẽ videt: misedia vo ex eo q pte
rit supplicẽ. et sub alis suis stegit. cum du
dum hostilia tela stepsit: q qz inmemor p
orum malor suor. sinum suũ cũ pietate
pandit ei. cuius vulneribz nunq cessit.
Quid hac victoria clarius: Qd ista vtute
pstantius: hosti no cede. miserio subueni
re: Hec pietas gentiles confundit: iudeos
arguit: letificat credentes. Nunc eñ in eum
misediã facit: cum oes amici et familiares
eius reliqrunt eum: cum adulator et satellitũ
eius usq nullus e. Sola ecctia velut oim
mater. et q memor sit sese ex hostibz et
psecutoribz dilatatã: receptum sub alas
suas et pectus suum iracundie regis oppoit:
furori plebis obsistit: odia oim pfert:
et inpugnari se gaudet p eo a q expug
nabat. Ista sunt ornamenta altaris eccle
sie: istud e decus vtutum eius: ista sunt pie
tatis insignia xpiane. Sz nephas e in
qt istum flagiciosum raptore. atq inuasore
eccior. diuinum altare stingere. Nolo hec
dicas kme: qmquide et meretrix illa pec
catrix stigit pedes xpi: et no ex hoc
obpbrium stulit xpo: sz magis insignia
vtutis eius elicuit. Neq eñ inmundicia eius
polluit mundum: sz puritas mundi puri
ficauit inmundã. Nolite qso vos malor
incores existe. Aut nescitis. cuius dni
sumus famli: cuiusqz mgri sumus discipu
li: Recordamini illius nos ee seruos: q pro
his a qbz ad crucẽ ductus e. orabat. Pater
dimitte illis: qa nesciunt qd faciunt. Sz
refugium inqt ecctie. phibuit ipe: et lege
dedit q velut muro amisso confuge eor ad
diuinum altare phibet. Sz certe ita dispe
sauit deus: ut prior ipe discet qd fecit:
et vim legis sue prior ipe sentiret. Si vi
dictũ quis: qd ee hac aplius pt. qm ut ipe
solueret qd ligauerat. destrueret qd edifi
cauerat. patet ipe qd pati ceteros iusserat:
Qd hoc spectaculo quis aplius: Ut po
sim et tacens. orbi tiram iniquitatem sue
legis annũciat: monet oes et dicit. No
lite facere talia: ne talia paciami. Estne
qsqz q tale doctore no audiat. q no ac
quiescat huiuscemodi monitori: qqz
no sermonibz doceat. nec exemplis a
liude qsitis: sz seipm se ingz et suum ex
iciũ oibz offerat ad exemplũ: Qd tu pu
tas altare nunc polluit: Immo vo nunc
effulget in vtute: nunc terribile apud oes
efficit et metuendum. Non aspicitis. qui
tũ leone tenet in vinculis: quos spus
subiectos pmit. quitã supbia deiecit
ac fregit: Aut ignoras. qa et pmagi
nes regum no ita magne nec mirabi
les vident: cum recinati alio et auro
ac purpura refulgetes pingunt. sicut
cum ad pedes eor vincti post tergum bar
bari iacet. capite in tra dimerso: Sz qd
pluribz opus est: Uosipsi fide date sermo
nibz meis. Unqd no clarior nobis et
celebrior hodie cuentus e: Nichil nunq
ee video in multitudine: qz si sancte
dies pasche ageret. Qs istas hic hodie
inumeras multitudies agregauit:
Conuenisse video no solum viror insoli
tos vultus. sz et mulier: sz q ille erat q
clausis sp domibz habebant: neglex
erunt domesticã curã. et ad eccliã cuo
larunt. Virgines etiã video pruppisse de
thalamis: nec verecundia detinuit. qs
dei gloria inuitauit. Conuolauit eñ un
diq ois sexus et ois etas oisqz condicio:
ut illum quẽ viderat altaris hostem:
nunc captiuum videret altaris: ut pro
spicerent iudicia dei qz respicit sup t
rã et facit eã tremere et qz tangit mo
tes et fumant: ut videat ois oculis et
suismetipis aspectibz credat. morta
lium res. qz sunt fragiles q caduce: ut
intueat oes et pspiciat vultum istius q
hesterno leti. exultantes. erecti et despia
ntes one hoim genus: ita eñ se rerum
successi et psperitas habebat: hodie ru
gose anus et anus decrepite. ee fedi
ores. Hec eñ e huiuscemodi condicionum
vtutis: ut qnto pius clarior fuit: tato
nunc deiectior fiat. Ad hac rex facie
etiã si diues etiã si supbus aspiciat
emendat: intues eum q in tanto culmine
erat. nunc usqz ad pma deiectum: et eum
q orbe tre cũcta manu qtiebat.
nunc lepusculi alicuius timiditate at
tractum latitare: absqz ullis vinculis
ad basim colupne huius astrictum. for
midante oia et tremente. Nonne in
tues deponet stimo supbiã. et ina
pit nichil sperare de dignitate et di
uicijs suis: sz incipiet stimo philoso

phari. et ad memoriā reuocare sermonē
scripture q̄ dicit: oīs caro fenū. et oīs
gloria hoīs sicut flos feni. aruit fenū
et flos decidit. et sicut fenū arescit. et
sicut olera herbarū cito cadet. qm̄ ho
vanitati assimilat'. et sicut fumus dies
ei⁹. et ꝯsimilia hiis scripta sunt vide
dabit. Si vo hec aliꝗs paup aspici
at. dimmo sublevat: et incipit semet
ipm̄ ꝯsolari: et penurie sue deponē
dolorē. Gratulabit ei in paupertate sua:
q prestitit ei paupertas sua. ne incurret
diuitū ruinas: & penuria (suā) exemplo oī
bus diuicijs pferret. agēs grās deo. q
sibi sortē paupertatis indulserit: ne p di
uicias usq ad vite ipi⁹ piculū puem
ret. Vide quātū lucri et diuitibꝫ & pau
pibꝫ ꝯtulit. humilibꝫ et elatis. seruis et
liberis: q iste ad altare ꝯfugit. Vides
quō vnusqsq inuenit ex ista diuisione re
mediū: et ex ipo tm̄ edificat intuitu.
Puto vos mitigatos. pudore pressa
iracūdiā: et impetū ipi⁹ furoris extinc
tū. Puto q iā vos ad misericordiā ma
gis q ad psequēdū sermo ꝯuerterit.
Et quid dico. puto: Immo certꝰ sū. Video
eī vultꝰ vros. furore deposito lacrimas
ꝯfundentes. Induti ei estis xpm: et indu
ti estis viscera misericordie: et ideo didicis
tis dolē cū dolētibꝫ flere cū flētibꝫ. ¶
Cum breui sentenciā in sermone mi
sericordie. seques secunda pietatis ascen
dit: et ꝯfido. q iā nunc misericordie mani
pulos ꝯgregabo. Psternamus nos ergo.
religioso principi: immo pocius obsecrem⁹
primo misericordiā dei: q cor regis emolli
at: q furorē principis mitiget: ut inte
grā ab eo gr̄iā meam. Et quidē spe
ri. q iā dudū ad aures ei⁹ delatū est.
q hic ad altare. et verū istud auxiliū
ꝯfugisse. et insistere exercitu exposcente
ut eū tradet ob scelerū suoꝝ penas
luendas: longa oracione usū q cedaret
exercitū. Audeo ei pferunt. q i singuli
quibusqz delinquētibꝫ. nō ea tantū ꝯsi
derāda esset q peccauerit: sꝫ et ea q
aliqn forte utilit gesserit. Cuiq i hijs
nō solū tumentes aīos nō placaret. ve
rū et acrius inflāmaret. dolētiū pri
pue imperatoris iniuriā: tū ille de sēnis
simo vultu pfusis lacrimis. ammonuis
se fert exercitū: q ad dei altare ꝯfuge
rit: et ita tanti illi⁹ furoris impetū re
strinxisse. Sꝫ et nos qd ex nobis ē agam⁹.

Si ei ipe iniurie acerbitatē nō exequit
imperator. qd scōs facē decreret. qd filijs
ecclie agē ꝯueret quibꝫ paulopost acce
dendū ē ad sca. qbꝫ ꝯtigenda sunt mis
teria. qbꝫ oro diuina offerenda ē. in q di
cendū est. remitte nobis debita nra. si
cut et nos dimittim⁹ debitoribꝫ nris.
Scimus hunc debitorē ee multoꝝ: scim⁹
eū ingentis iniurie crimē cōmisisse. Non
ē nunc iudicij tēpus sꝫ pietatis. nec ul
tionis sꝫ miseracionis: neqꝫ sentē. sꝫ indul
gentie. Desinite ergo vos ab indignati
one animi: cohibete iras. furoremqꝫ de
pellite: et ad pces vos misericordis
dni vna mecū ꝯuertite. ut det ei veni
am: liberet eū de imminentibꝫ gladijs.
et ꝯcedat ei tēpus pnie: ut possit se ex
uere oībꝫ malis quibꝫ infelicitr indu
tus ē. Rogemus imperatorē. ut honoret
ecclīam. honoret altare: et hoīem q
ex eo sperauit salutē. nō paciatur
inaniter credidisse. ¶ Addo et illud. Na
si nos rogem⁹ p illo. ipi q imperatori gr̄tis
simū erit. et laudabit vos p tanto pi
etatis ope: ac salute hoīs veniā nea
bit opus vrm. Iā vo apud deū quāta
merces ē: Cum vtiqꝫ misericordes di
ligit: crudeles respuit. Nā viro mi
sericordi. si qdē iustꝰ sit. coronas glorie da
bit: si vo peccator sit. misericordiā ꝯferet & ve
niā peccatoꝝ. Misericordibꝫ ē inuisēt deꝰ. ·nō·
qui dixit: misericordiā volo & nō sacrificiū.
Et i oībꝫ scripturis inuenies hunc querere
deum et i hoc ope remissionē fieri pec
catoꝝ. Si qs ergo vult suis pctis veni
am dari. si qs vult sibi ppiciū fieri
deū: ipe faciat misericordiā peccatori: et ad
exorādū p eo clementissimū principem
veniat. In hoc ei et sibi ut dixim⁹. vitam
querit. et ecclie laudē ꝯfert. Sꝫ & oēs ad
quos fama plebis nre puenerit tante pi
etatis audita. mirabitur. et dabit glo
riā deo: atqꝫ i oēm terrā boni huꝰ opis
odor diffundet. Vt ergo tantoꝝ bonorū
participes existam⁹: rogem⁹. deprecem⁹.
eripiam⁹ hoīem de piculo: liberem⁹ cap
tiuū. manū supplicē porrigam⁹. ut et
nos futuroꝝ bonoꝝ participes effici me
reamur. p gr̄am et miam dni nri ihu
xpi. p quē et cū quo pri gloria et impe
riū. vna cū spū sco in scla seculorū.
Amen. Explicit Omelia Beati
Johannis Crisostomi: Ad Eutropium.